

**jag nickar
och ler
en rad raka
tänder
skallrar**

EMMA LEVO

ARVID MÖRNE | DIKTER

Vinnarbidragen 2020

SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

SFV:s litterära tävlingar

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar: Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986, och Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004.

Vartannat år gäller tävlingarna dikter, vartannat år noveller. Arvid Mörne-tävlingen utlyses i oktober, tävlingstiden går ut i mitten av januari, och prisutdelningen sker i maj. Solveig von Schoultz-tävlingen utlyses i januari, tävlingstiden går ut i mitten av april, och prisutdelningen sker i september.

Båda tävlingarna har samma prissummor: I pris 5 000 euro, II pris 3 000 euro och III pris 2 000 euro.

Förstapristagarna erbjuds även en kortkurs i skrivande på Nordens folkhögskola på Biskops Arnö i Sverige. Kortkursen äger rum på sommaren och pågår cirka fem dagar. Därutöver får alla som premierats i SFV:s litterära tävlingar också delta i ett skrivarseminarium. SFV förbehåller sig den första publiceringsrätten till de prisbelönade tävlingsbidragen.

Vinnarbidragen
i Arvid Mörne-tävlingen

2020

Skrifter utgivna av Svenska folkskolans vänner – volym 223
ISBN 978-952-7076-44-6 (pdf)
Layout: Rabbe Sandelin. Pärm: Tintin Rosvik

Vinnarbidragen
i Arvid Mörne-tävlingen

2020

Med sin naturlyrik etablerade **ARVID MÖRNE** (1876–1946) skärgården och kustbygderna som finlandssvenskarnas eget poetiska landskap. Han hörde också till de mest respekterade bland ”den svenska jordens” ideologer, som ville bygga upp ett folkligt, finlandssvenskt och patriotiskt nationalmedvetande.

Men för det svenska ekonomiska och politiska etablisemanget framstod Mörne i många avseenden som oppositionell person. Det var inte bara mot AKS och äktfinsk svenskfientlighet som Mörne höjde sin berömda djupa malmstämma; också mot Lapporörelsen och dess svenska gynnare, mot högerradikalism i allmänhet och även mot de

kommersiella intressenas kulturella förmynderi yttrade han sig både som diktare och publicist. Mörne var också Finlands mest framträdande representant för den nordiska demokratins ”beredskapsdiktning” mot de totalitära tendenserna i 1930-talets Europa.

Redan som ung hade Mörne väckt uppmärksamhet med sin friska men ännu något oviga lyrik, men av den samtida konservativa kritiken ställdes han i skuggan av andra diktare. Senare bedömare har med skäl vänt på rangordningen.

Källa: Johan Wrede: ”Arvid Mörne”. Biografiskt lexikon för Finland, blf.fi, SLS
URN:NBN:fi:sls-4798-1416928957404

SOLVEIG VON SCHOULTZ (1907–1996) nådde konstnärligt mästernivå både som lyriker och som novellist. Hon debuterade år 1932 med ungdomsromanen *Petra och silverapan*, som följdes av romanen *December* fem år senare. Hennes första diktsamling *Min timme* utkom 1940. Kriget hade stor betydelse för henne, liksom för många av de kvinnliga författare som debuterade på 1930-talet, vilket framgår av den självbiografiska *Längs vattenbrynet* från 1992. Litteraturkritiken har i efterhand uppmärksammat att von Schoultz vid tiden för sin debut drogs till modernismen, som i början av 1940-talet var mycket omstridd.

Inom litteratur- och kvinnoforskningen har man fäst uppmärksamhet vid att von Schoultz utforskade ”sällsamt moderna” – en kvinnotyp som ofta förekommer i kvinnotexter från kriget och efterkrigstiden. Solveig von Schoultz skildrar, ofta med en viss ironi, moderskapets många aspekter: från lycka till självuppoffring och åsidosättande av egna behov. Under hennes långa författarbana bemöttes detta på olika sätt. Under de första årtionena fick hon god kritik för sin psykologiska insikt och sina kunskaper om kvinnor och barn. Under könsrollsdebatten på 1970-talet var kritiken njuggare, medan hennes texter senare bemöttes med uppskattning även från feministiskt håll.

Källa: Katarina von Numers-Ekman: ”Solveig von Schoultz”. Biografiskt lexikon för Finland, blf.fi, SLS
URN:NBN:fi:sls-5163-1416928957769

Arvid Mörne-tävlingen 2020

Första pris, 5 000 euro, gick till **Ellenore Wentjärvi** från Jakobstad för en pulserande prosalyrisk diktsvit som skruvat skärskådar ung olust. Dikterna är en trotsig tidskapsel som kollar i backspegeln mot 2012. Mängden livsstilsmarkörer som jagar förbi tyglas av attityd medan oväntade ord som bakfylllevandra, plåsterpop och fördröjd fjortis naglar fast känslösvallen.

Andra pris, 3 000 euro, gick till **Emma Levo** från Helsingfors, bosatt i Göteborg, för diktsviten ”Vittring till varning, spricka till skakning”. Med drastiska tonfall och munter men skoningslös självironi berättar Levo om ett vanligt trassligt liv i den post-postmoderna samtiden. Med ofta suverän känsla för rytm och rim skildras små tragedier, ännu mindre glädjämnen och under allt känslan av att det här livet trots allt är det enda vi har.

Tredje pris, 2 000 euro, gick till **Christoffer Steffansson** från Borgå för diktsviten ”I tid och otid”. I dikterna konfronteras en vaken, intellektuellt rörlig blick på vardagen med en mer melankolisk känsla för tillvarons undanglidande, subversiva karaktär. Språket präglas av talspråklig ledighet och en självreflexiv mörk humor.

Ett hedersomnämmande tilldelades **Alexandra Harald** från Jakobstad för en svit uppsluppet livfulla dikter skrivna med stilistisk skärpa. Med säker hand fångar Harald kärlekens jubel och den underliggande oro som blodigt allvar för med sig. ”Våga” är ledordet för en poesi som lyckas förena det fuktigt kroppsliga med en hög grad av språk- och stilmedvetenhet.

Ett hedersomnämmande tilldelades **Sandra Holmqvist** från Vasa för en serie dikter som spelar i välkänd skandinavisk natur och laddar bilderna av barrskogen och vikens vatten med stark personlig närvaro och en nedtonad melankoli. Just lågmäldheten och de säkert behärskade tonfallen gör Holmqvists dikter så övertygande: de har en grafisk skärpa i beskrivningen av yttre natur och inre själstillstånd.

Årets tävlingsjury bestod av litteraturvetaren **Mia Österlund** (ordförande), författaren och litteraturvetaren **Tatjana Brandt** samt författaren och översättaren **Jonas Ellerström** (Sve).

I pris

Ellenore Wentjärvi

Jag föddes 1996 i Esbo, där jag också växte upp. Nuförtiden bor jag i Jakobstad där jag studerar Bildkonst vid Yrkehögskolan Novia, men jag ägnar fortfarande en stor del av min tid nere i huvudstadregionen där min flickvän och min familj bor.

Jag har alltid intresserat mig för litteratur och poesi, men började skriva dikter som hobby först under gymnasiet. När jag började skriva var jag till stor del inspirerad av poeter jag läst och beundrade, som Sylvia Plath och Charles Baudelaire, men också av lätttextförfattare som Patti Smith och Morrissey. Popmusik är ännu idag en stor inspirationskälla för mig, både när det gäller min bildkonst och mitt skrivande.

men hjärtligt välkommen till my twisted mind då

jag har häxnäsa och tigerhud. jag har blodsprängda barnaögon och inget att förlora.

mina läppar är rödvinsmärkta och

ingen lägger märke till mig när jag bakfyllevandrar genom staden

morgonen efter. jag finns inte för världen och morgonen finns inte för

mig. jag är sena kvällar och jag är brutna löften. jag är häxbrygder och ett

bultande tigerhjärta. håll dig

långt

jävla

borta från mig.

du; en introduktion

du var alltid ful och du var alltid töntig och ingenting hörde någonsin hemma någonstans. orden fastnade i munnen du snubblade på varje bokstav du snubblade över fotbollsplanen i kardborresandaler. de kastade kardborrar det fanns en knut i din mage du var alltid arg du ville skrika du ville svära men

du var rädd. du var rädd för gud du var rädd för alla vuxna du var rädd för alla flickor som inte hade blodiga nagelband du försökte rufsa till ditt hår i rulltrappspegeln för du ville inte se ut som att du brydde dig du kunde inte knyta dina egna skosnören du kunde inte uttala ett enda ord du var bäst i klassen du fick alla rätt men allt

var alltid fel och du ville inte att de skulle se. synen av plommonkärnor täckta i grusstoff gav dig kväljningar du var rädd för pojkar med kedjor i byxorna när de lekte kurragömma gömde du dig ensam på andra sidan skolgården så att ingen någonsin skulle hitta dig. du var dum i hela huvudet fan du var ju sämst i världen. dina kläder var nedärvda inget passade någonsin

du ville bara växa in i alla dina tankar

hela världen var för stor för dig kjolen föll ner då du hoppade rep alla såg, gud, alla såg, och gud såg alltid allt. du var rädd för att tänka fel du var rädd för gud.

du hade en ficklampa under täcket.

du somnade aldrig förrän klockan fem på morgonen.

viva hate

jag står med fötterna på balkongräcket och med fingrarna i takrännan solen lyser och på andra sidan staketet är gräset grönt.

på många sätt är det väl en vacker dag.

det finns så många sätt att dö när man är sexton. varenda persienn kunde vara en giljotin.

jag ägnar mattetimmarna åt att stirra ut genom fönstret och skriva smithsrader på skolbänken. i

just might die with a smile on my face after all.

vilken del av fallet är det egentligen som har ihjäl en?

jag somnar ofta på lektionerna och drömmer om tåg. jag frågar dig vad du tror det betyder. du vet inte. jag vet inte varför jag alltid tror att

du ska ha svaren

du läser kort matte och du har aldrig lyssnat på the smiths

vad fan vet du om något?

läppstift över takeawaymuggen om lunchrasterna. svart kaffe som matchar naglarna

som matchar det jag tror folk brukar kalla "själ"

mina läppar är skrikigt röda och jag har absolut ingenting att säga.

fingrarna i takrännan och undrar om någon någonsin rensat den. fingrarna i halsen och kaffet är alltid beskare när det kommer upp.

och på andra sidan

är gräset grönt.

alla fönster på runebergsgatan är slutna. gardinerna är fördragna. i skolbadrummet är mina ögon vidöppna och hungriga. pupiller sväljer allt ljus. jag är fyrtiosju kilo av hat och koffein. läppstift över handen. mina tänder är gula

jag vet jag vet jag borde inte dricka så mycket kaffe. på facebook står det att du har en ny flickvän och min kudde täcks med kajalkladdiga tårar. världen snurrar på medan min cd-spelare står still. allt jag har är plattor med the clash och joy division. och det funkade ju bara inte. min sorg är vare sig politisk eller existentiell det är mitt hjärta som blöder och jag behöver plåsterpop till mina sår. fötterna på räcket och fingrarna i rännan och det ligger en popsång i mitt huvud och en världsrymd i mitt bröst.

a schoolgirl is denied

she said "how quickly would i die

if i jumped from the top of the parachutes?"

nedanför vilar betongen. jag tänker att det kanske finns en annan värld där bakom. en bättre värld. du vet, där ruset är skönare och sömnen är ljuvare och gräset är grönare och döden dödare.

för ett ögonblick tänker jag att jag kanske kommer dö med ett leende på mina rödskrikiga läppar, trots allt.

i korridorerna är din flickväs naglar blåa men hennes fingrar ser rosiga och varma ut. jag antar att hennes händer är lättare att hålla.

jag är fyrtiosju kilogram av tomhet och det är något som tynger ner hela mig.

scratch your name on my arm with a fountain pen

that means you really love me

fötterna på räcket och fingrarna i rännan och jag önskar jag hade någons namn att rista in. jag önskar jag hade ord värda att skriva.

på många sätt är det väl en vacker dag. livet är fullt av möjligheter. fötterna på balkongen och de kan ta mig vart jag än vill. mina fingrar är lika blåa som himlen ovanför. sticker upp det mittersta mot gud.

jag går in och tar en till kopp kaffe. vad fan vet väl du om händer.

loony toons

ibland tanker jag tillbaka på tvåtusentolv och hur vi knappt ens fanns då.
du och jag
var bara struligt dåliga beslut, och vi, vi var inget mer än en helt ny början.
månen vilade som en enkrona i skyn ovan oss när vi tog spårvagnen till
plugget klockan kvart i
åtta den där morgonen.

tvåtusentolv fanns vi inte men fem år senare har vi har tagit slut
du är borta nu men de dåliga valen lever kvar.
jag är konsekvenserna av dem och efterspelets evinnerligt tröttsamma
pina. och månen?
hon är borta sedan länge.

allt jag ser nuförtiden är en smal skära som försvinner bakom hustaken
innan jag ens hunnit gått och lagt mig. det finns inte mycket jag kunde
köpa med den.

studenten (viva hate II)

det var igenrostade tårkanaler i omklädningsrummets spegel. det
var sorgkantade nagelband och conceptpapper i svart kaffe. det var
blåmärkta knän och månen som en enkrona bakom höghustaken klockan
sju på morgonen. det var händerna i jeansfickorna och svartmålade
blickar ner i marken, det var missunnsamhet mot alla de som någonsin
vågade vara snälla mot dig. det var missade lunchraster. det var att
somna på spårvagnar och drömma om att aldrig vakna upp igen. det var
drömmar om tåg, det var drömmar om att ta oss långt långt därifrån.
det var utsikten från mattelektionen och persiennerna som giljotiner på
andra sidan gatan.

och så var det över.

vi sade hejdå, och du stod kvar med dina tårar och dina blickar och dina
händer i fickan. du stod kvar fastän du visste att de redan hade fått sitt och
att de aldrig hade haft något till övers för dig.

du hade aldrig haft något annat än drömmar och allt du hade kvar nu var
tid och absolut ingenting du kände för att göra med den.

konst.

du är konstig men du är inte fel. du är rätt på ditt alldeles egna sätt.
för du, du är förgörelse och du är återhämtning. du är en vandrande
tidskapsel med varenda låttext och leende som överlevde millennieskiftet.
du är utanförskapen i hörnet av skolgården. du är utomjordingen med
vidöppna ögon på klassfotot. du är oknutna skosnören; du är talfel och du
är kardborresandaler täckta i gatudamm.

du är sexton år och du är ätstörningar och rakbladsblod. du är svart galla
och klarröda läppar. du är frostskaador under tre lager ylle i maj. du är ord
som aldrig någonsin prickar rätt och en blick som flackar i massorna.

du är arton år och du är svårt hår och rosa glittertankar. du är platåskor
och la isla bonita på högsta volym. du är en tåguffare och du är tavastias
lördagsdisko; du är en fördröjd fjortis och du är en okänd soldat på
resa genom kontinenten. du är en hel livstid av misstag och ett hav av
möjligheter.

du är tjugo år och du är receptbelagda tabletter. du är oxamin och du
är diapam. du är rivatril och du är tomheten klockan fyra på morgonen.
du är doctor martens och diagnoser. du är engångsligg och konsten att
tinderfucka upp sitt liv; du är pillerabstinens och du är alkohol.

du är tjugotvå år och du är ingen speciell. du är precis som alla andra. du
är svag och du är sårbar. du är en undergång och du är en överlevare. du
är konstig men du har aldrig någonsin varit fel.

II pris

Emma Levo

Jag är 26 år gammal och kommer från Helsingfors. I vår tar jag min masterexamen i kriminologi på Göteborgs universitet i Sverige. Min plan har varit att fortsätta på den samhällsvetenskapliga forskarbanan, men nu har jag också börjat drömma om att skriva mer i framtiden. Jag skrev väldigt mycket som barn och hade stora författardrömmar, men tappade bort det under tonåren och återupptog inte det förrän hösten 2019. För att motivera mig själv satte jag upp Arvid Mörne-tävlingen som ett mål för mitt skrivande. I år råkade det gälla dikter, vilket jag aldrig sett som min egentliga uttrycksform, men i slutändan kändes det väldigt frigörande för mig. För mig är skrivprocessen som bäst då den är full av humor, lekfullhet och en gnutta absurditet. Att skriva är nog det roligaste jag vet! Utöver att skriva gillar jag att illustrera, måla, läsa böcker, yoga och vistas i naturen.

Vittring till varning,
spricka till skakning

1.

Min kollega beundrar min vattenflaska i glas.
Hon berättar att hon en gång haft en likadan,
den fick svartmögel på botten.

Jag ler och jag nickar
skrattar och sväljer
svettas och sneglar
med ängslan som stegrar
på botten av min vattenflaska.

2.

Allt går bra!
Jättebra!
Jag har två jobb,
ett hem,
jag är duktig i skolan!
Mina krukväxter dör,
jag har utslag på magen,
och jag är övertygad om
att ute i universum svävar en obetald räkning,
som med all säkerhet blir mitt framtida förfall,
men jag har slutat äta choklad!
Allt går bra!
Jättebra!

3.

Vissa vardagar är
komplicerade kringlor,
som slingrandes ringlar
runtomkring sig själv
och allting annat
men de kringgår alltid mig.

Jag placerar händerna teatraliskt på var sin kind.
”Hjälp!
Jag tynar bort till ett tomrum!”

Sen tar jag mig samman,
ritar två svarta streck mitt på pannan,
smäller skallen i kaffekannen,
tar ett grepp om min nacke
och drar min ryggrad rak,
går vilse i en halsduk
och tumlar mot min arbetsdag.

4.

Jag loggar in på Reddit, konstaterar
”Tänk, så snabbt vettet fallerar!”
Ingen kommenterar.
Jag fnyser, förnärnad,
generad, raderar.

Kurt är också torterad.
Hans sång är ett skrik,
hans skrik är ett skrapjärn,
hans skrapjärn blir mitt skrubbsår.

Skri och skrå!
Riv och rasp!
Klös och krafts!

Nu vet jag hur det känns.

Jag börjar räkna dagar,
tänka tunga tankar.
De snirklar runt
i svarta cirklar
som alltid slutar
i samma soptipp:
cigg.

5.

På en buss
och utan aning,
går från vittring
till en varning.
Ur ett fiber
svävar sucken,
doften dansar
ut i luften.
Upp till näsan
fram till nerven,
slår som spiken
spräcker skallen,
likt ett skalv
som med ett jämmer
skjuts från skallen
ner i nerven
bort i bussen
ut i allt.

Tänk,

En suck
som utan aning
går från vittring
till en varning
till en spricka
till en skakning
till total
och kolossal.

En spårlös skymt
av nåt så grymt
kan rubba
hela världen.

6.

Det är som om stanken
av gårdagens lunch,
dina knallgula magsyror,
permanent penetrerat
mina näsborrars väggar,
som om spottet och snoret
fortfarande droppar
från mina fingertoppar.

7.

Jag brukade tänka på det varje dag,
den gången han slog mig.
Jag tänker inte så mycket på det mera,
nu tänker jag på annat.

Ögonbryn.

Jag tänker mycket på mina ögonbryn.
Jag tänker på syftet, nyansen,
längden, balansen,
den lagom krökta svansen.
Ser jag farlig ut såhär?

Jag tänker på hälsan.
På näringen, maten
mineraler, vitaminer
jag räknar ständigt kalorier.

Jag tänker på saker,
saker du har
som inte jag har
och vad jag kan bli
om jag har samma sak.
Så jag köper saker.

Jag tänker på kläder,
men framförallt
på rena kläder,
hur smutsfläckar
skitfläckar
spottloskor
och skamfläckar
klibbar fast
på rena kläder.

Så jag tvättar mina kläder.
Skurar och skrubbar
gnider och gnuggar
tills allt som finns kvar
är blodet och skinnet
som trillar som skal
från mina råa händer.

Jag tänker på händer.

De klappar takten till pulsen,
den dunkar, den dunkar
som trumman och basen
fyllan och farten

Jag saknar det ibland.

Men den gången han slog mig,
det tänker jag sällan på.
Jag brukade tänka på det varje dag,
men inte så mycket numera.

Nu tänker jag på annat.

8.

Jag samlar ihop varje fixering och fobi,
mitt täta nät av narrativ
bygger en fyrkantig bur
med vimmelkantiga perspektiv.

Jag väljer gula tapeter,
gula gardiner,
vita syrener,
jag byter mina kläder.
En löjlig gräddtårta
till klänning
med puffärmar
i pastellfärger.
Jag är en rad raka tänder,
jag tvättar mina händer
våldigt många gånger.

Min pappa säger att
det är en fråga om
god attityd
och disciplin,
att man själv bestämmer
hur man hanterar
sin inre strid,
prydligt paketerar
en personlig tragedi.

Jag nickar och ler,
säger
”Jag håller med”.
Jag nickar och ler,
så pastellfärgade puffärmar
dallrar
jag nickar och ler
en rad raka tänder
skallrar
nickar och ler
mina rena händer
darrar.

Jag nickar och ler.
Jag håller med.

9.

Jag frågar

”Kan människor förändras?”

och tittar bistert på

min mamma

pappa

politiker

och ex,

men helst inte på mig själv.

Jag är väl ändå ganska älskvärd,

precis som den jag är,

denna saliga summa

charmiga defekter

defensmekanismer

sympatiska brister.

10.

Idag

finns tid

bestämmer jag

och blir

en lurvig larv

en liten sparv

som göms i en kropp

som göms i ett hem.

Här sitter jag än.

Liten och harmlös

bortglömd och orädd

trygg i min puppa.

III pris

Christoffer Steffansson

Jag fick min magisterexamen med filosofi som huvudämne 2018 och har efter det jobbat som vikarierande lärare och frilanskritiker. Under det senaste året har jag studerat pedagogik för att få behörighet att undervisa som ämneslärare. Skrivande i olika former har intresserat sedan de sena tonåren.

I tid och otid

1. Metron

Jag hinner precis in i metron,
svansen
på det morgontrötta
stimmet.
“HEJ” – jag tror knappt
mina ögon,
min goda vän
står rakt framför mig,
inträngd i folkmassan.
Vi börjar skämta,
och skrattet ekar
tvärs igenom vagnarna.
Det är lågstadiet,
då man träffades hos vännen,
och spelade dator
innan skolan började.
Ruset, som rör sig vilt,
men lätt, en fläkt av ren
frihet,
en tjuvstart, en början
innan den egentliga början,
men just därför en verklig början,
den enda verkliga början.
Min vän stiger av på stationen
före min.

2. Telefonbordet

Jag får bo
i min väns mormors lägenhet
ett par veckor,
hon har precis flyttat
till ett ålderdomshem.
Jag såg det inte först,
telefonbordet,
denna syntes av bord och pall,
en dödfödd evolution.
Men fossiler har sin egen prakt,
de har gjort sorti ur tiden,
inte för att förintas,
utan för att utstråla något evigt,
auran av något stabilt och heligt,
helt olikt den nyaste iphonens glans.
Snart kan jag inte undvika möbelen,
den drar mig till sig
varje gång
jag stiger in i tamburen.
Den uppgår i tamburen,
detta tröskelrum,
detta rum före början och efter slutet
där det möjliga och det fullbordade
med darrande våld samsas
utan förmedling
– i sin egen tidslighet.
Varje gång jag ska fara
eller kommer hem
sätter jag mig på den,

denna livboj mitt i vardagens hav,
denna rena paus,
av funktionslös
ändlöshet.

Och snart pratar jag faktiskt,
med de avlägsna vännerna,
dagligen.

Jag träder in i en tid
då telefoner och relationer
ännu krävde ett rum,
och inte bara var yta.

3. Omänsklighet

Människan förlorade något i urtidens begynnelse,
det gör henne till människa.

Men förlusten har redan
konturerna av en fördubbling.

Den första förlusten är abstrakt,
den andra är konkret:

förlusten av grunden,
marken, som hon står på.

Framtiden är bordlagd,
bäddar för en katastrof som vi är skyldiga till,
som vi tvingas behandla, sörja
i förväg.

Fadersmordet i det djupt förflutna
som skett men ändå inte tycks ha skett,
möter modersmordet

som inte ännu skett men redan tycks ha skett.

Det första riskerar ständigt att urarta

i omänsklighet,

det andra i själva förintelsen

av det mänskliga.

Själva tiden bågvar,

begynnelse möter slut,

under katastrofens

vikt.

4. Datorsalens vessa

I datorsalen finns det en vessa.

Datorsalen rymmer cirka 40 människor.

En vessa.

Dörren är tunn till detta krypin.

Jag kan inte förstå

– jag kan verkligen inte förstå –

att det finns människor som medvetet gör beslutet
att gå och kacka i den toaletten.

Känslan när man sitter lite för nära toaletten

och det inträffar

är obeskrivlig.

Man ser hur de går in.

Hur de nervöst dubbelkollar att dörren är låst.

Man hör hur de drar ner byxorna,

hur bältet klingar,

och hur de klumpigt vräker sig ner på toaletteringen

som följaktligen slamrar lite mot porslinet.

Man hör hur de börjar sucka och stöna,

hur det snart börjar plumsa

och så vidare.

Det är pinsamt nog att måsta ta del av allt detta,
det värsta är ändå när de kommer ut.
Det säger sig självt
att då man suttit inne i ett litet rum
och tryckt,
då man suttit där inne
och svettats,
har temperaturen stigit
med någon grad.
Känslan då de öppnar dörren för att raskt träda ut,
som om de snabba rörelserna kunde radera det just skedda,
och man slås av vinddraget:
man vet inte var den fuktiga samt ljumma luften börjar
och var skitlukten slutar.
Hela massan bolmar över en.
Känslan av att någonting kondenserar på ens kind:
jag kan inte beskriva det på något bättre sätt
än att man bli avföringskysst
(en motsvarighet till att bli solkysst).

Men i ärlighetens namn,
denna upplevelse är inte uteslutande obehaglig.
För när denna våg av fukt och värme slår mot min kind,
är det som att jag plötsligt befann mig i tropikerna.
Och det är nästan som att urin- och avföringsstanken
gör denna upplevelse ännu mer genuin,
för det var inte helt ovanligt att en pust
från gatubrunnarnas kloaker
gäckande smekte mig då jag gick där i den fuktiga hettan
– hettan gör ju att alla dofter framträder extra tydligt –,
ett språng från djupet av det okända
som landar lätt mot min kind.
Då denna grobian öppnar dörren
kastar jag alltså tillbaka till barndomens södernsemestrar,
ett litet fönster av oskuldsfull lycka
har för en stund slagits upp.

5. Familjens lukt

”Alla doftande familjer liknar varandra,
varje luktande familj luktar på sitt eget vis”,
– så kunde någon säga
men det är inte sant,
för det finns inte doftande familjer.
Varje familj, och följaktligen varje hem,
har sin egen speciella lukt,
något primitivt och djuriskt:
vissa något surt, vissa något mustigt,
vissa något rått, vissa något fuktigt,
vissa något skogigt etcetera.
Vid sällsynta tillfällen
kan man upptäcka den egna familjens lukt,
något som egentligen borde vara omöjligt,
eftersom det är ens neutrala lukt.
Det händer ibland förut
då familjen tillsammans
kom hem,
steg in i tamburen,
från en längre resa,
och den lukten var som en förhistorisk trygghet:
”ekande tallbarr”.
Ens försök att sätta ord på intryck
som springer ur en så djup sfär
– en sfär som är en blandning
av det mest personliga och det mest omedvetna–
tar sig kanske av nödvändighet
paradoxala uttryck.

6. Hem

Man kände familjemedlemmarna bättre än sig själv,
deras rörelser, deras tendenser, deras temperament,
allt var som en del av en själv –
det är vad det innebär att vara en familj,
och det är det som gör rörelsen
ut mot självständighet
både så befriande och smärtsam.
Den dova tomheten som kunde eka
då man råkade vara först hem och ropade ”HEJ” –
det var en tomhet
där man momentant tappade bort sig själv.
På samma sätt som man hittade sig själv
då någon kom hem och alltid hade sitt speciella sätt,
sin särskilda intonation och sin särpräglade röst,
med vilken den ropade ”HEJ”.
Denna känsla av att man hittade sig själv
kunde man också upptäcka då någon
av familjemedlemmarna,
de närmaste i ens liv,
uttalade ens namn på sitt specifika sätt.
Som om namnet vore en ingången sko,
som fått en unik form,
en särskild bekvämlighet
som samtidigt utstrålade en säregen värme
– en sko med år av händelser som var inpräglade i fodret.
De tog ens namn i munnen
som om det vore en utsökt konfekt å ena sidan,
något värt att låta vila på tungan
och avnjutas,
men som å andra sidan,

eftersom namnet de begagnade var så utslitet och hemtam,
liksom skuttade ledigt längs med tungans
kvicka och mjuka rörelser.

Samma slags förening av trygghet och lätthet
fanns i ljudet av hur familjemedlemmarna rörde sig i huset,
i hur man alltid visste vem det var som flyttade på sig
trots att man befann sig i andra ändan av huset.
I takten på stegen, i magnituden och valören på de knarrande plankorna,
i arten av frasandet i kläderna,
ja, kanske till och med i själva sättet som huset
absorberade ljudet eller gav upphov till minimala ekningar
– familjemedlemmarna röjde oundvikligen sig själva
i sina avlägsna rörelser.

Hemmet och familjen,
de var lika självklara
som ens egen kropp
de var ren interiör
utan minsta avstånd
– ljuden slutar aldrig
eka.

7. Ting i bokhyllan

I mitt barndomsrum
som jag ännu ibland sover i
står gamla böcker, spel
filmer, skivor
etcetera
i bokhyllan.
Några av sakerna,
som står där,
är lånade
– saker som jag aldrig
lämnade tillbaka.
Star Wars 2 på DVD
Tarzan till Playstation 1
Kingdom Hearts 2 till Playstation 2
en bok om Banksy
etcetera.
Dessa vänner
har jag ingen kontakt med längre,
vet inte alls
hur deras liv ser ut.
De kan ha förändrats till oigenkännlighet,
men sakerna har inte ändrats alls.
Ibland faller blicken på dem.
Det är inte tv-spel eller filmer jag då ser
det är fossiler som konserverat tiden inom sig,
som står utanför tiden,
som ännu påkallar den tid
då jag faktiskt lånade dem,
tiden för 10-20 år sedan.
Dessa skavanker i tiden uppväcker
mer än något annat
själva relationen till den vän de hör till.

Bevarat i objektet finns en närhet och en ömhet,
en hel relation med konflikter och skämt,
en intakt förtrolighet,
som eroderat bort.
Föremålet inkorporerar
en hisnande tomhet,
en vidunderlig spänning
mellan det och mig
mellan då och nu.
Är det inte som att ha en främling i huset?
Eller värre: något förintat i huset,
en total tomhet som drar uppmärksamheten till sig,
ett svart hål, som förintar tiden,
men samtidigt bevarar den,
i en utsäglig
och maliciös form.
Ändå tar jag inte ner föremålen från hyllan
för att packa ned dem i en låda.
Tanken att faktiskt lämna tillbaka dem
känns aldrig heller verklig
– kanske för att tomheten i föremålen
ändå är en länk till den gamla vännen,
om än en negativ länk,
återlämnandet skulle tillintetgöra vänskapen helt.
Minst av allt, kan jag kasta bort dem.
Förlamad låter jag föremålen
vila i tidens sköte
– också mitt barndomsrum
måste ju någon gång
förintas.

8. Rocken

Den här gråa rocken
köpte jag i gymnasiet
samtidig som ett par gråa
bomullsbyxor.
En viss stolthet i
att jag använt
samma rock
i nästan 10 år.
Relation till denna rock
har under åren
tagit många tårnar.
Då jag såg den i omklädningsrummets spegel
tyckte jag att jag såg skarp ut i den,
den lade sig längs med kroppen i raka stråk
och utstrålade en slags stålets kyla.
Men då jag kom hem och såg mig i min egen spegel
var den helt annorlunda.
Den var påsig vid magen,
hade något som liknade konstiga volanger på axlarna,
och dessutom gick den plötsligt i en sjaskig grå nyans.
Byxorna jag köpte samtidigt
blev jag dock så förtjust i
att det delvist raderade ut
misslyckandet med rocken
– jag kunde ju inte då förstå
att detta intryck
var som en bidande profetia,
att byxorna med tiden
helt skulle komma att återlösa rocken.
Att ha byxorna på sig var en omvälvande upplevelse.
Det var inte bara det att bomullstyget
på ett helt annat sätt kändes lätt och fritt

i jämförelse med de jeans jag var van vid,
det handlade i högre grad om själva modellen på byxorna:
att de helt enkelt var för stora i midjan
– något som dock knappt syntes utåt
bara man drog upp dem tillräckligt högt.
Jag hade tidigare inte förstått
att både tyget och snittet på byxorna
kunde ha en så avgörande betydelse
för hur det kändes att ha på dem.
Jag kände mig ledig och lättfotad,
som om jag kunde ta ett oväntat språng
i vilken stund som helst,
som om byxorna liksom gjorde dessa språng,
rörde sig före mig och mina tankar.
Jag tyckte dessutom om hur byxorna och jackan
såg ut tillsammans,
de ljusgråa byxorna och den mörkare rocken
– på något sätt förmildrade byxorna rocken.
Denna ”look” blev
med tiden
en del av mig,
något jag kände mig bekväm i,
något som fick mig att känna mig
som en rask
men ändå smygande
varg
som strök omkring längs med gatorna.
Efter en konsert
såg jag till min förtret
att byxorna var upprivna vid sidan.
Det gick inte att sy.
Men jag kunde inte släppa dem,
de var ju mina favoritbyxor.
Istället silvertejpade jag dem från insidan.

Efter en tid började jag dock förstå
att de hade blivit så missfärgade
att de inte alls gick att ha på sig längre.
Jag kastade dem ändå inte,
utan lade dem längst ner i garderoben.
Det var först flera år senare
som jag till sist fått den distansen
jag behövde
för att kasta dem,
fastän det också då hade varit tungt.
Då byxorna blev invalidiserade
och oanvändbara
bar dock rocken med sig något av deras forna liv.
Byxorna hade,
under de 2–3 åren de uppträtt tillsammans med rocken,
fört över något av deras lätthet och smidighet till den.
Men det var inte bara byxornas forna lätthet
jag kände då jag lade på mig rocken.
Då byxorna försvann
kändes visserligen min nya ”look”
lite halvfärdig,
men rocken fungerade ändå
som en hyllning till goda tider,
till tider då ”looken” varit hel.
Rocken blev alltså både en slags frihet
i andra hand
och en hyllning
till det förflutna.
Jag kunde inte
förstå
att jag någon gång
inte tyckt om den.
Som en följd av detta

utvecklade jag
en uppskattning
och finkänslighet
för den tidsliga aspekten i kläder,
jag föredrog nu framför allt
äldre kläder
eller kläder
som var laddade
med det förflutna.
Så blev med tiden
en av mina favoritoutfits
den där jag bar min farfars hatt,
min morfars cardigan,
ett par byxor
som en av mina vänner tröttnat på,
ett bälte
som min syster valt åt mig,
ett par skor
som en gammal älskare valt ut
i början av vår relation,
ett par strumpor
jag vunnit en innebandyturnering i
etcetera
tillsammans med rocken.
Alla dessa plagg
med helt skilda genealogier och ursprungsmiljöer
byggde tillsammans upp
en spänningsfylld stämning,
en dikt som bara jag,
om ens jag,
kunde läsa,
som gick bortom modets estetiska konventioner,
mot något djupare.

Ett tvärsnitt
mellan mig
och min värld:
strimmor av tid,
som veckats
till en förtätad form
– oeniga eftersvall
som ständigt varslade,
men aldrig levererade.

Hedersomnämning

Alexandra Harald

Jag är född 1998 i Mariehamn, uppvuxen i Nykarleby och studerar bildkonst på Yrkeshögskolan Novia i Jakobstad.

Havet skrev på klipporna

Våga

Våga

Våga

Svarsdikt tillägnad Eva-Stina Byggmästar

och jag sa baby och jag sa sweethearts och du
sa rosor ja massor av rosor sa du och då sa

jag att jag måste förklara på ditt naturlyriska tungomål
för annars kommer du aldrig förstå
att älgflugor är världens mest torftiga varelse
så torftiga är de att då de landat på
ett värddjur och riktigt sådär gottat ner sig
(baby)
i pälsen klöser de bort sina egna vingar
avsäger sig sitt val mellan att stanna
och att ge sig av

jag kommer att ringa dig
och du kommer svara ett förbryllat

Hallå

och då kommer jag berätta att jag ligger helt lealös på din gräsmatta
och du kommer skynda dig ut
med morgonrocken dansandes kring dina håriga vader
och telefonen i högsta hugg
och fråga vad som egentligen står på

och jag kommer vrida mig i smärta
tråna på marken som en skallerorm och säga
att hela min kropp är alldeles spaghettifierad

Ja, jag är faktiskt en blöt pöl nu och allting är ditt fel
kommer jag att säga

(Jag har inte planerat längre än så)

Jag slår upp *verklighetsförankrad*:

Saklig
realistisk
möjlig

utan

poetisk

fläkt

Jag slår upp läppar

*'Läpparna är pariga slemhinnor (underläpp och överläpp)
runt munöppningen hos däggdjur, fiskar och vissa herptiler.
Kan användas vid förtäring, tal, sång,*

pussande

sugande

slickande

bitande

med mera' ¹

Hon brister ut i gråt
då jag kryper upp intill hennes nariga händer
och börjar spinna

Jag lapar i mig varje droppe från hennes kind -

låter inte en endaste en
suddas ut på hennes handrygg och oxideras.

¹ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Läpp>

Hon målar
korstecknet över sitt bröst
med mitt mensblod

Ni sa att hon var ett brott

Jag har kommit för att säga:
Obducera hennes kropp
- gör det för allt i världen
och ni ska få se kärleken.

När jag kysste henne
rann hennes sprudlande utrop
ner i mina lungor

“Livet är ingen tävling men jag har typ vunnit skiten!”

Hedersomnämmande

Sandra Holmqvist

Jag har skrivit över halva mitt liv, poesi mer än något annat - det är vad som kommer av sig själv. Mina rötter går djupt i den österbottniska myllan - jag är hemma från och bosatt i Vasa. Tidigare har jag studerat svenska i Åbo, och nu arbetar jag bland annat med språkgranskning och skrivkurshandledning. När tillfället ges deltar jag i levande rollspel. På torsdagar dansar jag lindy hop.

Att ro

att ro är att ha tilltro
till att stenarna flyttar sig

och
om inte

att det finns tid
att knyta flytvästarna
innan vattnet
når
kanten

hinna slå bandet
två varv kring din midja
innan vattnet når densamma

och när vi ropar
över sjön
svarar skogen
på andra sidan

Synkrets

I min synkrets
står skogsbrynet vagt
men varje barr
knivskarpt

I gläntorna:
blå ängar
med blå iris
slår blå dunster
i blå ögon

Precis utanför min synkrets
står du

ögonbrynet vagt
men varje frans
knivskarp

Själsligt lågvatten

Det är själsligt lågvatten

viken har dragit undan
blottar allt det bottenfula
stenarna smärtsamt synliga

det luktar lera och tång
rutten vass vid strandkanten

jag står invid bryggan
till knäna i gyttja

hänger abborrhäns kring halsen
smyckar mig i dy och fiskfjäll

detta är min krona

detta är mitt rike

även tider som denna
är detta
mitt vatten

Lägre än någonsin förut

Vattnet i viken är lägre
än någonsin förut
Vi ser stenar
vi aldrig sett förut

År och år i det dolda
nu öppet synliga:
ett kodspråk
för den som kan tyda

På kvällen
över vattnet
sjunger svanarna stenarnas sånger

Tyngd

Det spelar ingen roll
vad vi fäster som tyngder i nätet:
de sjunker ändå.

Sjögång

Ute på vattnet:
svår sjögång

hur den slår sönder
vår sista eka.

Uppe på land:
holmgång

hur det dånar
i furor och björk.

(här finns inga ekar)

Hur vi än ropar
finns det inget som ekar
det slås strax sönder mot klipporna.

Stormen svarar med sjösång.

Tidigare prismottagare i Arvid Mörne-tävlingen

1987 NOVELLER

- I Tomas Jansson, Åbo
 II utdelades inte
 III Henrika Ringbom, Helsingfors och Jan-Erik Andelin, Åbo
 Hedersomnämmande Barbo Elgert, Helsingfors
 Ursula Vuorelinna, Helsingfors
 Monika Fagerholm, Helsingfors
 Matilda Matsson, Stockholm
 Hans Raab, Tübingen

1988 DIKTER

- I Mårten Westö, Helsingfors
 II Margaretha Hupa, Åbo
 III Pia Kiviahö, Vanda och Maria Alander, Helsingfors
 Hedersomnämmande Mika Kosunen, Helsingfors
 Carina Karlsson, Åland

1989 NOVELLER

- I Pia Maria Flodin, Åbo
 II Minna Karsten, Helsingfors
 III Bernt Österman, Helsingfors
 Hedersomnämmande Joel Backström, Helsingfors
 Sam Cymnel, Dragsfjärd

1990 DIKTER

- I John Enroth, Pargas
 II Maria Antas, Helsingfors
 III Carina Nynäs, Åbo
 Hedersomnämmande Ralf Andtbacka, Åbo
 Ulrika Bengts, Helsingfors

1991 NOVELLER

- I Ca Lindelöf, Helsingfors
 II utdelades inte
 III Annika Rautoma, Helsingfors och Catharina Östman, Vasa
 Hedersomnämmande Anita Borgmästars, Korsholm
 Marina Lindén (Giljam), Helsingfors

1992 DIKTER

- I utdelades inte
 II Alexandra Biaudet, Helsingfors och Katarina Blomqvist, Åbo/Köpenhamn
 III Hanna Ilander, Borgå
 Hedersomnämmande Ca Lindelöf, Helsingfors
 Sebastian Nyberg, Sibbo

1993 NOVELLER

- I Marit Lindqvist, Helsingfors
 II Nelly Laitinen, Esbo
 III Casper Almqvist, Helsingfors

1994 DIKTER

- I utdelades inte
 II Sebastian Nyberg, Esbo/Sibbo
 III Bert-Henrik Enquist, Nagu
 Hedersomnämmande Thomas Brunell, Helsingfors

1995 NOVELLER

- I Jan Näls, Helsingfors
 II Barbo Björkfält, Åbo/Helsingfors
 III Theresa Normén, Vasa/Helsingfors
 Hedersomnämmande Joakim Enegren, Helsingfors
 Mikaela Hasán, Helsingfors

1996 DIKTER

- I Robin Valtiala, Grankulla/Esbo
 II Ann-Louise Gammelgård (Ann-Louise Bertell), Oravais/Helsingfors
 III Hannele Mikaela Taivassalo, Nedervetil/Helsingfors
 Hedersomnämmande Sanna Tahvanainen, Åbo

1997 NOVELLER

- I Sara Ehnholm Hielm, Helsingfors
 II Jan-Erik Karlsson, Helsingfors
 III Karin Huber, Helsingfors
 Hedersomnämmande Anna Friman, Hangö/Helsingfors

1998 DIKTER

- I Catharina Gripenberg, Jakobstad/Helsingfors
 II Yaba Holst, Helsingfors
 III Sanna Tahvanainen, Åbo
 Hedersomnämmande Henrik Robert Paetau, Helsingfors
 Sanna Huldén, Helsingfors

1999 NOVELLER

- I ika Österblad, Korsholm
 II Monica Ålgars, Pargas
 III Jean Lindén, Vasa
 Hedersomnämmande Anna Friman, Hangö/Helsingfors
 Kaj Korkea-aho, Esse/Pedersöre
 Malin Kivellä, Helsingfors

2000 DIKTER

- I Ulrika Nielsen, Nykarleby
 II Karoline Berg, Borgå
 III Maria Salomaa, Helsingfors
 Hedersomnämmande Maili Öst, Pyttis

2001 NOVELLER

- I Hannele Rabb, Malax
 II Jan Glantz, Helsingfors
 III Maria Nygård, Kaskö/Helsingfors
 Hedersomnämmande Lina Löfqvist, Karleby
 Lorenz Backman, Helsingfors

2002 DIKTER

- I Heidi von Wright, Sundom/Åbo
 II Linnea Rönholm, Åbo
 III Karin Erlandsson, Åbo/Nykarleby
 Hedersomnämmande Paula Rehn, Helsingfors
 Anna Sarelin, Helsingfors

2003 NOVELLER

- I Malin Klingenberg, Nykarleby/Åbo
 II Lina Löfqvist, Karleby
 III Fredrik Sonck, Mariehamn
 Hedersomnämmande Alexandra Sundberg, Hangö

2004 DIKTER

- I Bosse Hellsten, Nykarleby/Karleby
 II Mari Lindman, Åbo
 III Martin Högstrand, Mariehamn
 Hedersomnämmande Sissel Korpisola, Esbo
 Jessica Poikkijoki, Jakobstad

2005 NOVELLER

- I Freja Rudels, Dragsfjärd/Åbo
 II Martin Welander, Helsingfors
 III Sofia Sjö, Pedersöre/Åbo
 Hedersomnämmande Jenny Nyberg, Helsingfors
 Petter Sandelin, Jakobstad/Vasa

2006 DIKTER

- I Matilda Södergran, Korsnäs
 II Emma Strömberg, Larsmo
 III Sebastian Johans, Mariehamn/Uppsala
 Hedersomnämmande Fredrik Bäck, Helsingfors

2007 NOVELLER

- I Kaj Korkea-aho, Esse/Åbo
 II Sebastian Johans, Mariehamn/Uppsala
 III Stefan Nyman, Närpes/Åbo
 Hedersomnämmande Jenny Björklund, Jakobstad/Åbo
 Fredrik Bäck, Helsingfors

2008 DIKTER

- I Lina Löfqvist, Karleby/Stockholm
 II Helen Korpak, Helsingfors
 III Fredrik Bäck, Helsingfors
 Hedersomnämmande Emma Strömberg, Larsmo
 Ida Nyström, Vasa

2009 NOVELLER

- I Emma-Lotta Säätelä, Vasa/Uppsala
 II Tove-Marie Börg, Vasa/Åbo
 III Andreas Söderlund, Ekenäs/Jönköping
 Hedersomnämmande Julia Lindström, Svalöv, Sverige
 Nina Othman, Jakobstad/Åbo

2010 DIKTER

- I Martina Moliis-Mellberg, Esbo
 II Linnea Tillema, Mariehamn
 III Karoline Berg, Borgå/Berlin
 Hedersomnämmande Maria Nyberg, Helsingfors

2011 NOVELLER

- I Celia Hillo, Helsingfors
 II Jenny Langenskiöld, Esbo
 III Ylva Vikström, Åb
 Hedersomnämmande Eivor Bäck, Åbo
 Malou Zilliacus, Malmö

2012 DIKTER

- I Emma Mattsson, Jakobstad
- II Sylvia Javén, Nagu
- III Valter Holmström, Helsingfors

Hedersomnämnannde Emma Malmberg, Enklinge, Åland

2013 NOVELLER

- I Martina Moliis-Mellberg, Åbo
- II Ellen Strömberg, Jakobstad
- III Otto Donner, Helsingfors

Hedersomnämnannde Helen Korpak, Helsingfors
Jenny Sandells, Jakobstad

2014 DIKTER

- I Josefin Öst, Åbo
- II Ingrid Weckström, Åbo
- III Hanna Ylöstalo, Åbo

Hedersomnämnannde Josefin Nylund, Vasa

Otto Sandqvist, Helsingfors

2015 NOVELLER

- I Satu Laukkanen, Åbo
- II Christa Lundström, Vasa
- III Julia Wickholm, Söderkulla

Hedersomnämnannde Malou Zilliacus, Bromma
Mariann Hilli, Åbo

2016 DIKTER

- I Adrian Perera, Åbo
- II Sara Ebersson, Uppsala
- III Nina Östman, Helsingfors

Hedersomnämnannde Déa Solin, Skurup

Mirka Sulander, Helsingfors

2017 NOVELLER

- I Dea Solin, Malmö
- II Quynh Tran, Malmö
- III Axel Åhman, Helsingfors

Hedersomnämnannde Ida Kronholm, Helsingfors

Julia Mäkkylä, Åbo

2018 DIKTER

- I Rosanna Fellman, Jakobstad
- II Emma Kanckos, Pedersöre
- III Ellinore Lindberg, Tenala

Hedersomnämnannde Lina Bonde, Nykarleby

2019 NOVELLER

- I Mathilda Larsson, Helsingfors
- II Jessika Kriss Holmlund, Åbo
- III Oskar Lindholm, Helsingfors

Hedersomnämnannde Mårten Sandström, Berlin

Sarah Åkerman, Vasa

VINNARSKRIBENTER | 2020

Ellenore Wentjärvi

Emma Levo

Christoffer Steffansson

Alexandra Harald

Sandra Holmqvist

Arvid Mörne-tävlingen

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar: Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986, och Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004.